La primera república

L 11 de febrer de 1873, fa 144 anys, es proclamà la república federal a Espanya. Joan Matas, president del Comitè Republicà Federal de la província de Girona, des de Figueres, comunicà la bona nova. La tradició federal estava arrelada a l'Empordà ja abans del Pacte de Tortosa i la revolució de 1869 i hi donà personatges destacats com Abdó Terrades, Joan Tutau, Narcís Monturiol i el militar Nouviles a l'Alt Empordà. El 19 de gener passat, l'historiador Àngel Jiménez, a Sant Feliu de Guíxols, glossava la figura del diputat i alcalde ganxó Pere Caimó, la revolució del 69 a la vila i el Foc de la Bisbal. I ens recordà la mort, fa 40 anys, d'un eminent socialdemòcrata, republicà i federal empordanès, Josep Pallach.

Ens queden lluny fets i protagonistes. Carles Rahola en conegué alguns i en parla d'ells, dels ideals i del tremp en què s'havien forjat, a Breviari de Ciutadania.

«Hi ha a Catalunya una vella tradició de republicanisme que té els seus orígens més enllà de la Revolució de 1869 i s'inspira en els principis federalistes (...) La gesta federal d'aquell any és organitzada per catalans i té lloc a terra empordanesa. Catalunya dona a la República lluitadors com Caimó i homes de govern com Figueras i Tutau. Sota la Restauració, els nostres republicans,(...) bo i conservant el foc sagrat de l'ideal, funden cooperatives i orfeons. Són homes honrats i de seny que fan una bona tasca constructiva a les corporacions públiques(...).

Jo he conegut alguns dels homes de la primera República i sempre recordaré la seva austeritat. Un Pi i Margall, un Salmerón, un Castelar, un Figueras, després d'haver exercit la més alta magistratura, continuen dedicant-se, per a atendre les necessitats de la vida, a les lletres, a l'advocacia o al professorat. La pulcritud moral del primer ja és proverbial: pobre arriba, i pels seus propis mèrits, als lògics llocs més elevats, i pobre surt (...) Són tots ells homes al servei de l'ideal que resplendeix en les seves ànimes: no són mai homes al servei d'interessos. Mentre els interessos passen, l'ideal és immortal: un dia o altre triomfa(...)

La nostra primera República és, doncs, una alta escola d'honradesa, d'austeritat i de ciutadania, en la qual encara podem emmirallar-nos.»

Font del document:
http://www.diaridegirona.cat/opinio/2017/02/12/primera-republica/828933.html?utm_source=rss